



## Vpliv sprejetih ukrepov vlade RS na delojemalce - zaposlene

**Povzetek:** V zadnjih tednih smo priča znatnim premikom v družbenem in družabnem življenju zaradi pandemije COVID-19, ki vpliva tudi na področje opravljanja delovnih obveznosti po pogodbi o zaposlitvi, ki so posledica ukrepov vlade RS in organov lokalnih skupnosti, ter ukrepov, ki so jih sprejeli delodajalci. V nadaljevanju so vam na kratko predstavljene vaše pravice.

**Vlada RS je v torek, 24.3. na 6. redni seji predstavila nove predlog ukrepov v višini 2 mrd €. Predlog zakona naj bi obravnaval in predvidoma sprejel državni zbor v petek 27.3. Takoj ko bo zakon objavljen bomo pripravili nove informacije in jih objavili na naši spletni strani.**

Od zavarovalcev smo prejeli informacije, da poleg mnogih prilagajanj, ki jih pandemija zahteva zaradi narave virusa, doživljajo delavci še negotovost zaradi hitrih sprememb na delovnih mestih. Zato smo se odločili, da povzamemo nekaj ključnih informacij, ki so v tem trenutku aktualne in pomembne za delavce v delovnih razmerjih. Dogajanju bomo sledili in spodnje informacije posodabljali, kolikor bo to le mogoče.

### Delo na domu in/ali opravljanje drugega dela zaradi izjemnih okoliščin

- Delodajalec lahko v primeru izjemnih okoliščin **enostransko**, brez soglasja delavca, odredi drugo delo in/ali kraj opravljanja dela. To pa je mogoče samo v primeru naravnih in drugih nesreč oziroma izjemnih okoliščin, ter ko so ogroženi življenje in zdravje ljudi ali premoženje delodajalca. Izbruh koronavirusa SARS-CoV-2 (COVID-19) predstavlja takšno izjemno okoliščino.
- Obveznost opravljanja dela na domu in obveznost opravljanja drugega dela v primeru izjemnih okoliščin traja **začasno** – dokler trajajo take okoliščine.
- Delo na domu: potrebno je določiti, kdo bo zagotavljal delovna sredstva (prostor, električna naprava, računalnik, mobilni telefon, miza itd.), ki jih delavec potrebuje za delo na domu. Če delovna sredstva zagotavlja delavec, je upravičen do **nadomestila za uporabo delovnih sredstev**.
- Delavec mora upoštevati pravila o **varstvu in zdravju** pri delu.

<b>Nadomestilo:</b>	<b>100 % plača</b> - Delo na domu: nadomestilo za delovna sredstva
<b>Dodatno:</b>	- 169. člen <a href="#">ZDR-1</a> <sup>1</sup>





## Nadaljevanje z delom na delovnem mestu

- Če delavci ostanejo na delovnih mestih oziroma so prerazporejeni morajo delodajalci sprejeti in izvajati ukrepe, ki kar najbolj zagotavljajo **varno in zdravo delo** v danih okoliščinah.
- Delodajalci morajo upoštevati uredbe in navodila, ki jih sprejemajo državni organi in organi lokalnih skupnosti.
- Delavec ima pravico **odkloniti delo**, če mu grozi neposredna nevarnost za življenje ali zdravje, ker niso bili izvedeni predpisani varnostni ukrepi, ter zahtevati, da se nevarnost odpravi.
- Delavec, ki izkazuje **simptome ali znake okužbe dihal** naj ne hodi na delovno mesto.

<b>Plača:</b>	<b>100 % plača</b> ( <a href="#">Vlada RS pripravlja ukrepe za nagrajevanje zaposlenih in aktiviranih v kritičnih dejavnostih v času epidemije.</a> )
<b>Dodatno:</b>	- 5., 27. in 52. člen <a href="#">ZVZD-1</a> <sup>3</sup> - določbe varstva in zdravja pri delu - <a href="#">Ukrepi NIJZ<sup>2</sup> za delovne organizacije</a>

## Odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga in sporazumno prenehanje delovnega razmerja

- Delodajalec lahko v primeru **bistvenega zmanjšanja obsega dela** delavcu odpove pogodbo o zaposlitvi iz **poslovnega razloga**. Delodajalec mora pred vročitvijo odpovedi preveriti, če obstajajo možnosti, da delavca ne odpusti, kot npr. prerazporeditev delavca.
- Posebna pravila veljajo za **delavce pred upokojitvijo**, ki so dopolnili 58 let, ali delavce, ki jim do izpolnitve pogojev za starostno upokojitve manjka do pet let delovne dobe.
- Delavec ima možnost vložiti **tožbo zaradi nezakonite odpovedi pogodbe o zaposlitvi**.
- Delodajalec mora plačati **odpravnino**, če so izpolnjeni pogoji za to in v obsegu, kot predvideva zakon.
- Delavec je upravičen do **denarnega nadomestila za primer brezposelnosti**, če so izpolnjeni pogoji za to in v obsegu kot predvideva zakon.
- Delavce opozarjamo, da **niso dolžni podpisati sporazumnega prenehanja delovnega razmerja**, ki ga ponudi delodajalec. V primeru sporazumnega prenehanja, delavec namreč **ni upravičen do nadomestila za primer brezposelnosti**, ne pripada mu **odpravnina**, delodajalcu pa ni treba izkazati zmanjšane obsega dela, ker je pomembno v morebitnem sodnem postopku zaradi nezakonitega prenehanja delovnega razmerja.
- Če delodajalec krši postopek pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi, se delavec lahko obrne na **Inšpektorat RS za delo**.

<b>Dodatno:</b>	- 87., 88., 94., 98. člen <a href="#">ZDR-1</a> <sup>1</sup> – nekatere določbe o odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga - 108. člen ZDR-1 <sup>1</sup> – odpravnina - 200. člen ZDR-1 <sup>1</sup> - vložitev tožbe zaradi nezakonite odpovedi - 81. člen ZDR-1 <sup>1</sup> - sporazumna prekinitev pogodbe o zaposlitvi - 114. člen ZDR-1 <sup>1</sup> - poseben položaj delavcev pred upokojitvijo
-----------------	---



	<ul style="list-style-type: none"> <li>- 58. – 70. člen <a href="#">ZUTD</a><sup>4</sup> - nadomestilo za brezposelnost</li> <li style="padding-left: 20px;"><u>Obiščite tudi:</u></li> <li>- <a href="#">Obrazci za brezposelne</a></li> <li>- <a href="#">Inšpektorat RS za delo, prijava kršitev</a></li> </ul>
--	--

### Začasno čakanje na delo doma

- Če delodajalec ne more zagotoviti dela, lahko **enostransko odredi delavcu začasno čakanje na delo doma**. Delavec mora prejeti **pisno** napotitev oziroma odredbo delodajalca.
- Delavec v tem primeru ostane doma, pripada mu **nadomestilo v višini 80 % plače**.
- Delodajalec lahko **pozove delavca nazaj na delo** na način in pod pogoji, kot je napisano v pisni napotitvi na čakanje na delo doma.

<b>Nadomestilo:</b>	<b>80 % plače</b> (pri čemer država krije 40 % nadomestila, delodajalec pa preostalih 60 %, če je na čakanje napotenih najmanj 30 % zaposlenih delavcev)
<b>Dodatno:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- 138. člen <a href="#">ZDR-1</a><sup>1</sup></li> <li>- Dne 20.3.2020 je bil sprejet <a href="#">Zakon o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov</a><sup>5</sup>. Obrazci za uveljavljanje pravic bodo objavljeni na spletni strani Zavoda RS za zaposlovanje.</li> </ul>

### Odsotnost z dela zaradi navodil delodajalca

- Delodajalec lahko odredi **zdravemu delavcu**, ki mu ni bila odrejena karantena z odločbo ministra za zdravje, da ostane doma, ker je prišel iz ogroženega območja ali pa ker bi lahko bil v stiku z okuženo osebo.
- Delavec v tem primeru ostane doma, delodajalec pa mu je dolžan plačati **nadomestilo v polni višini plače**.
- V primeru, ko delodajalec delavcu odredi, da ostane doma, pri tem pa podjetje kot običajno opravlja delo, ne gre za institut čakanja na delo na domu (80 % plače), pač pa za odsotnost z dela po navodilih delodajalca (100 % plača).

<b>Nadomestilo:</b>	<b>100 % plača</b>
---------------------	--------------------

### Dopust (redni, kolektivni, neplačani)

- Delodajalec ne sme enostransko odrejati **rednega** letnega dopusta.
- Delodajalec ne sme odrediti **kolektivnega** dopusta, če ni odrejen tako, da se pri tem primarno upoštevajo potrebe delavca kot npr. počitek, rekreacija, družinske obveznosti.
- Delodajalec ne sme enostransko odrediti **izrednega neplačanega** dopusta (predvidenega v kolektivni pogodbi) zaradi zmanjšane obsega dela ali sprememb delovnega procesa.
- Možen je **izreden plačan dopust**, ki pa pomeni v praksi pravzaprav plačano odsotnost z dela po navodilih delodajalca.



<b>Nadomestilo:</b>	<b>100 % plača v primeru rednega ali kolektivnega dopusta in v primeru izrednega plačanega dopusta</b>
<b>Dodatno:</b>	- 163. člen <a href="#">ZDR-1</a> <sup>1</sup> - <a href="#">Ministrstvo za delo – pravice in obveznosti iz delovnega razmerja (20.3.2020)</a>

### Javni prevoz in zaprtje mej

- Če delavec ne more priti na delo zaradi ustavitve javnega prometa ali zaprtja meje s sosednjimi državami, lahko upraviči odsotnost zaradi nastanka **višje sile**.
- Delavec **pisno obvesti delodajalca**, da ne more priti na delo, navede razlog in pojasni okoliščine.
- Delodajalec lahko organizira prevoz na delo za delavce, ki ne morejo priti na delo zaradi ukrepa.

<b>Nadomestilo:</b>	<b>50 % plače oziroma najmanj 70 % minimalne plače</b>
<b>Dodatno:</b>	- 6. odstavek 137. člena <a href="#">ZDR-1</a> <sup>1</sup>

### Zaprtje vrtcev in osnovnih šol

- **Eden od staršev** v delovnem razmerju je upravičen do odsotnosti z dela in do nadomestila zaradi nemožnosti opravljanja dela zaradi varstva otroka zaradi zaprtja vrtcev in osnovnih šol (gre za t.i. **višjo silo**).
- Odsotnost z dela je mogoča samo pod pogojem, da drugi starš ne more zagotoviti varstva ter da gre za otroka **do vključno petega razreda** osnovne šole.
- Možna je omejitev odsotnosti z dela zaradi **nujne prisotnosti na delu**.
- Delavec naj **pisno obvesti delodajalca**, da ne more priti na delo, navede razlog in pojasni okoliščine.

<b>Nadomestilo:</b>	<b>50 % plače oziroma najmanj 70 % minimalne plače</b>
<b>Dodatno:</b>	- 6. odstavek 137. člena <a href="#">ZDR-1</a> <sup>1</sup>

### Odsotnost z dela zaradi izolacije

- **Lečeči zdravnik** lahko odredi izolacijo zboleli osebi. Bolniški list, kjer je označeno, da gre za izolacijo, izda osebni zdravnik.
- Zavarovanci imajo pravico do **začasne zadržanosti z dela in nadomestila v višini 90 % od osnove**.
- Delavec mora **obvestiti delodajalca**, če mu je bila odrejena izolacija.

<b>Nadomestilo:</b>	<b>90 % plače</b> (nadomestilo gre od prvega dne dalje v breme ZZS <sup>6</sup> )
<b>Dodatno:</b>	- <a href="#">Navodila NIJZ<sup>2</sup> za bolnike, ki ne potrebujejo bolnišnične obravnave.</a> - <a href="#">Pojasnilo ZZS<sup>6</sup> (12.3.2020)</a>



## Odsotnost z dela zaradi odločbe ministra o karanteni

- **Minister za zdravje** lahko izda **zdravemu** delavcu **odločbo o karanteni**.
- Če delavec z odločbo o karanteni lahko opravlja **delo na domu**, prejme nadomestilo v višini 100 % plače, ki je strošek delodajalca.
- Če delavec z odločbo o karanteni **ne more opravljati dela na domu**, je upravičen do odsotnosti z dela, prejme nadomestilo v višini 80 % plače. Nadomestilo plača država

<b>Nadomestilo:</b>	<b>100 % plača</b> (plača v celoti delodajalec) – karantena + delo na domu <b>80 % plače</b> (plača v celoti država) – karantena + »čakanje« na domu
<b>Dodatno:</b>	- <a href="#">ZNB</a> <sup>7</sup> (Zakon o <a href="#">nalezljivih</a> boleznih) ureja karanteno, pomembno tudi <a href="#">pojasnilo ZZS</a> <sup>6</sup> (12.3.2020) - 169. člen <a href="#">ZDR-1</a> <sup>1</sup> (ureja delo na domu v izrednih razmerah) - Dne 20.3.2020 je bil sprejet <a href="#">Zakon o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov</a> <sup>5</sup> . Zakon bo stopil v veljavo 29.3.2020. Ureja tudi področje nadomestil za osebe z odločbo o karanteni.

## Imate vprašanja?

Prosim kontaktirajte nas na:

✉ e-pošta: [skode@ARAG.si](mailto:skode@ARAG.si)

☎ Telefon (01) 236 41 84

### Povezave do zakonov:

<sup>1</sup> [ZDR-1 = Zakon o delovnih razmerjih](#)

<sup>2</sup> [NIJZ = Nacionalni inštitut za javno zdravje](#)

<sup>3</sup> [ZVZD-1 = Zakon o varnosti in zdravju pri delu](#)

<sup>4</sup> [ZUTD = Zakon o urejanju trga dela](#)

<sup>5</sup> [ZIUPPP = Zakon o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov](#)

<sup>6</sup> [ZZS = Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije](#)

<sup>7</sup> [ZNB = Zakon o nalezljivih boleznih](#)